

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы ҚР білім беру жүйесінің басшы
және ғылыми-педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыратын
республикалық институты

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті

Сүлеймен Демирель атындағы университеті

«Көптілділікті дамыту жағдайында тұлғаны қалыптастыру»

Республикалық оқу-әдістемелік семинар

МАТЕРИАЛДАРЫ

3-16 сәуір 2017

Алматы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

«Орнеу» БАҰО АҚ филиалы Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің
басшы және ғылыми-педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыратын
республикалық институт

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті

Сүлейман Демирель атындағы университет

**«КӨПТІЛДІЛІКТІ ДАМУ ЖАҒДАЙЫНДА ТҰЛҒАНЫ
ҚАЛЫПТАСТЫРУ»** атты
республикалық оқу-әдістемелік семинар

МАТЕРИАЛДАРЫ

3-16 сәуір 2017

ӘОЖ 80 (81(063)

КБЖ 80/81

К 69

К 69 «Көптілділікті дамыту жағдайында тұлғаны қалыптастыру»: Республикалық оқу әдістемелік семинар материалдары/ Құраст. – Қ.Ө. Есенова, Ж.Қ. Балтабаева, Н.Ә.Ильясова, Р.М. Ускенбаева – Алматы: Абай атындағы ҚазҰПУ, «Ұлағат» баспасы, 2017. - 164 б.

ISBN 978-601-298-590-0

Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Жолдауының аясында ұйымдастырылған оқу-әдістемелік семинар жинағында республикаға белгілі білім беру мекемелерінің танымал профессор-доценттері мен оқытушыларының мақалалары жарияланды. Жинаққа білікті филолог, педагог мамандардың білім беру мен тіл біліміндегі дәстүрлі құрылымдық және антропоцентристік парадигма аясында өзекті мәселелерге арналған баяндамалары, теориялық мәселелердің практикада қолдану үлгілері енгізілді.

ӘОЖ 80 (81(063)

КБЖ 80/81

ISBN 978-601-298-590-0

1 БӨЛІМ

КӨПТІЛДІЛІК ҚАЗІРГІ МӘДЕНИЕТТІҢ ПАРАДИГМАСЫ ІСПЕТТЕС

Абдрахманова Ж.
ф.ғ.к., доцент,
Әл-Фараби ат. ҚазҰУ

Қ оқу-
абаева,
аспасы,

Қазіргі өркениетке өзара тығыз байланысқан, өзара қарым-қатынас орнатқан мәдениеттің көптүр-лілігі жатады. Әр мәдениеттің өзіндік тілдік жүйесі бар және сол тілдік жүйе арқылы қарым-қатынас жасайды. Ең алдымен тілдік қарым-қатынас жасаудың мұндай түрі вербалды тілдік қатынас жасау деп аталады. Вербалды қарым-қатынас жасау тәсілінің ішіндегі ең танымалы адамдардың тілі. Тіл арқылы адамдар өздеріне маңызды ақпараттар алады, ойларымен бөліседі, түрлі эмоциялық жағдайын білдіреді. Сондықтан тіл – мәдениеттің құралы болып табылады, тіл арқылы өз халқының салт-дәстүрі, менталитеті қабылданып, жеке тұлға қалыптасып, әлемнің мәдени бейнесі пайда болады.

Бүгінгі заман талабының бірі – көптілді болу. Жас ұрпақты көп тіл білуге баулу. Өйткені, адам көп тіл білген сайын ой-өрісі кеңіюмен қатар, өзі үйреніп отырған тілді тұтынушылардың мәдениетін де қабылдайды.

Жаһандану мен интеграция заманындағы бүгінгі өркениеттің аса бағалы көп сипаттарының ішінде Қазақстанның басқа мемлекеттермен тығыз байланыста болуы, сол себепті мемлекеттік қазақ тілімен қоса көп тілді жеткілікті дәрежеде меңгеру және білім мен ғылымның барлық саласында білікті болу біздің жанарған қоғамымыздың көрсеткіші болып табылады.

Бүгінгі таңда елімізде көтеріліп отырған көптілділік мәселесі заман ағысына сай келіп отыр. Өйткені, жаңа технологияны меңгеру, халықаралық қарым-қатынас жасау әлемдік аренада пайдаланылып отырған ортақ тілдерді қажет етеді.

Осыған байланысты біз өсіп келе жатқан ұрпақты жан-жақты білімді етіп тәрбиелеуіміз қажет. Әсіресе, көптілді болуға ықпал етуіміз тиіс. Көптілділік бәсекеге қабілетті ұлт болудың ең бірінші сатысы десек те болады.

Қазіргі таңда көптілділік әлеуметтік мәдени феномен болып табылады, өйткені жер шарының 75%-на жуық тұрғыны екі немесе одан көп тілдерді меңгерген (мультилингвизм, полилингвизм, көптілділік). Жер шарының төрттен біріне жуығы өз территориясында ресми екі тілді заңды деп таныса, басқа бірнеше мемлекет екі немесе одан көп тілдерді заңды деп мойындаған (өйткені қосымша өмір сүретін тілдердің саны кей мемлекеттерде өте көп екен).

Әлеуметтік мәдени феномен ретіндегі мультилингвизмнің өзектілігі жаһандану дәуіріндегі адамзат өмірінің қажетті шарты болды, өйткені жаһандану өзінің элементі ретінде түрлі әлеуметтік мәдениеттердің материалды және рухани компоненттерінің өзара сіңісуіне әкеледі. Сондықтан бөтен мәдениетті игерудің маңызды шарты ең алдымен оның тілін меңгеру болып табылады.

Мультилингвизм (көптілділік, полилингвизм) – нақтылы коммуникативтік жағдайдың әсер етуімен белгілі бір әлеуметтік ортада, мемлекетте бірден үш немесе одан да көп тілде сөйлей білу-шілік [1,332 б.]. Бұл тек қана бірнеше тілде сөйлеу мүмкіндігі ғана емес, сонымен қатар бірнеше өркениеттің мәдени құндылықтарын бойына сіңірудің және ашық қарым-қатынас жасаудың ерекше түрі.

Мультилингвизмнің екі мағынасы бар:

1) белгілі бір әлеуметтік қоғамда бірнеше тілді меңгеруі;

2) жеке тұлғаның (бір топ адамдардың) нақты коммуникативтік жағдайға сәйкес өздері бірнеше тілді пайдалануы.

Сонымен, мультилингвизм деп қоғамдағы әртүрлі тілдердің таралуы және жеке тұлғалардың бір-бірімен бірнеше тілдік құралдар арқылы қатынасқа түсуін айтамыз.

Мәдениеттанушы ғалым Джаред Даймондтың «Science» журналында Папуада – Жаңа Гвинеяда аборигендердің бес тілде, кейбіреулері тіпті он бес тілде еркін сөлейтіндігін жаза келе, дәстүрлі қауымдастықтарда мультилингвизм ерекшелік емес ереже екендігін айтқан. Ал, балалардың көптілді болуы когнитивті қабілеттіліктерін дамыту үшін қосымша мүмкіндік беретіндігін, қариялардың көптілді болуы XXI ғасыр дерті Альцгеймер синдромынан қорғайтындығын дәлелдеген.

ескеге
эмиар
рі мен
ардың
ндағы
лдану

1(063)
80/81

Қазақстан да көптілді болып табылады, өйткені мұнда 130 ұлт өкілі өмір сүреді. Бүгінде республикадағы этностардың мәдениеттері, тілдері дәстүрлерінің дамуына қажетті жағдайлар жасалған. Этномәдени бірлестіктердің саны тұрақты өсіп, қазір олардың саны 800-ден асады. Оның ішіндегі 28-республикалық дәрежеге ие. Статистикаға қоз жүгірсек, осы күндері 15 тілде газет-журнал, 8 тілде радиобағдарлама мен 7 тілде телебағдарлама тарайды. Ал білім беру саласында өзбек, тәжік, ұйғыр, және украин тілдерінде жүргізілетін 88 мектеп бар. 108 мектепте 22 этностың тілі жеке пән ретінде жүргізілуде. Сондай-ақ, балалардан басқа үлкендер де 30 этнос тілдерін оқуға мүмкіндік алған. 195 этно-білім беру кешендері, жексенбілік және лингвистикалық мектептер ашылған. Қазақ және орыс театрларын қоспағанда, елімізде тағы төрт ұлттық – өзбек, ұйғыр, кәріс және неміс театрлары жұмыс істеп келеді. Жыл сайын Қазақстан этностарының тілдерінде бірнеше ондаған кітаптар жарық көреді [2].

Елбасының Қазақстан халқына 2007 жылғы Жолдауында үш тілдің орны мен мәртебесі анық көрсетіліп, атқарар қызметі айқын бөлінген: «Тілдердің үштұғырлығы» мәдени жобасын кезеңдеп іске асыруды қолға алуды ұсынамын. Қазақстан бүкіл әлемге халқы үш тілді пайдаланатын жоғары білімді ел ретінде танылуы тиіс. Бұлар: қазақ тілі – мемлекеттік тіл, орыс тілі – ұлтаралық қатынас тілі және ағылшын тілі – жаһандық экономикаға ойдағыдай кірігу тілі [3,7-10] деп мемлекеттің тілдік саясатының маңыздылығын көрсеткен болатын.

Бұл жөнінде ғалым Н.Уәлиұлы: «...Ең алдымен, мемлекеттік тілдің үш тағаны (басқару, ақпарат, ғылым-білім саласындағы қызметі) түгелденуге тиіс. Үштұғырлы тіл формуласында ең бірінші осы мәселе шешімін табуы қажет және мемлекеттік тіл жоғары деңгейде болғаны абзал. Өйткені қазақ тілі мемлекет құрушы этностың тілі, мемлекеттің бірден-бір тірегі деп күллі Қазақстан жұртшылығы мойындағандықтан, Ата Заңымызда конституциялық мәртебе алды. Сондықтан оның тағдыры жөнінде жауапкершілікті, әлемдік қауымдастықтың алдында, ең алдымен мемлекет өз мойнына алуы тиіс», - деп атап көрсетеді [4, 4 б.].

Ал, профессор Б.Қасым әлемдік білім кеңістігіне ерудің жолдары ретінде мынаны атап көрсетеді: «Қазақ тілін үштілділіктің колеңкесінде (ағылшын, орыс) қалмайтындай, еңбек нарығында мемлекеттік тілді білуді талап етуді бірінші орынға қою, елімізде қазір керісінше, ағылшын тілін білуді талап етуде, ғаламданду үрдісінде ол да дұрыс шығар, бірақ бәсекелестікке төтеп бере алатын қоғамның мүддесі мен мақсатына қызмет ететін қазақ тілін сол деңгейге жеткізу, барлық білім беру жүйесінде мемлекеттік тілді оқыпуды саннан сапаға көшіріп, оқулықтардағы олқылықтарды орнына келтіріп, білімді де білікті мамандармен қамтамасыз ету, біліктілігін арттыру» [5, 32 б.].

АҚШ-тың Систла университетінің Орта Азия мен Қазақстанды зерттеу орталығының басшысы Уильям Фирманга осы мәселеге байланысты сұрағанда, ол: «Менің ойымша осы саясат өте дұрыс және мемлекеттің дамуына үлкен пайдасын тигізбек. Алайда үш тілдің деңгейінің бірегейлігі туралы айту әлі ерте сияқты, себебі сіздерде әлі де болса орыс тілі басымырық. Менің ойымша біріншіден қазақ тілінің деңгейін жоғарлату маңызды, әсіресе қалалық жерлерде, өйткені ауылдық жерлерде қай уақытта болмасын қазақ тілінің деңгейі басым болған» деп өз көзқарасын білдірген.

Президентіміз Н.Назарбаевтің биылғы «Қазақстан-2050» стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты жолдауында: «Қазақстанның болашағы – қазақ тілінде. Қазақ тілі 2025 жылға қарай өмірдің барлық саласында үстемдік етіп, кез келген ортада күнделікті қатынас тіліне айналады. Осылай тәуелсіздігіміз бүкіл ұлтты ұйыстыратын ең басты құндылығымыз – туған тіліміздің мерейін үстем еге түседі. Тәуелсіздігін алған тұста еліміздегі қазақтың саны 6,8 миллион немесе 41% болса, қазір 11 миллионға жетіп, 65 %-дан асты. Қазақтың саны 4 миллионға артты.

Егер әрбір қазақ ана тілінде сөйлеуге ұмтылса, тіліміз әлдеқашан Ата Заңымыздағы мәртебесіне лайық орнын иеленер еді. Қазақ тілі туралы айтқанда, істі алдымен өзімізден бастауымыз керектігі ұмыт қалады. Ұлттық мүддеге қызмет ету үшін әркім өзгені емес, алдымен өзін қамшылауы тиіс.

Тағы да қайталап айтайын: қазақ қазақпен қазақша сөйлессін. Сонда ғана қазақ тілі барша қазақстандықтардың жаннай қолданыс тіліне айналады» дей келе, «Мен 2050 жылғы қазақстандықтар – үш тілде сөйлейтін білімді, еркін адамдардың қоғамы екеніне толық сенімдімін. Олар – әлемнің азаматтары. Олар саяхаттап жүреді. Олар жаңа білім меңгеруге құштар. Олар еңбексүйгіш. Олар – өз елінің патриоттары» дегенді айтты [6].

Осы жоғарыда айтылғандарды қорыта келе, бүгінгі таңда ағылшын тілін пайдалану қажеттілігі туып отырғандығы, онсыз халықаралық қарым-қатынас, жаңа технологияларды меңгеру мүмкін еместігіне қоз жеткіздік.

Көптілді болу – заман ағысынан туындап отырған мәселе. Тіл арқылы өсіп келе жатқан ұрпақты әмбебап, жаһандық құндылықтарға қосу, әлемдік кеңістік пен көршілес мәдениеттер өкілдерімен қарым-қатынас жасау, сөйлесе білу дағдыларын қалыптастыруға болады. Оқу пәндерін екі немесе одан да көп пәндерге ауырмасыз оқытуға, жас ұрпақтың білім кеңістігінде еркін самғауына жол ашатын, әлемдік ғылым құштарына үйіліп өз қабілетін танытуына мүмкіншілік беретін бүгінгі күнгі ең жоғары қажеттілік ретіндегі көптілді білім берудің маңызы айқындалды.

Ұлқидің әлемнің дамыған елу мемлекеті қатарынан орын алуы үшін бәсекеге қабілетті, жан-жақты дамыған жас ұрпақты қалыптастыру мәселесі алға шығып отыр. Өйткені, тек бәсекеге қабілетті азаматтар ғана Отанамыздың тұрақты дамуына, бәсекеге қабілеттілігіне өз үлесін қоса алады. Көптілділік адамдар арасындағы келісім мен өзара түсінушілікті шенуге көмектеседі.

Адамның көп тіл білген сайын соғұрлым мүмкіндіктері арта түсетіндігіне, әлем кеңістігіне жол ашауына, алампор, ақпараттық технология саласын жетік меңгеретіндігіне сенімдіміз.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Тіл білімі терминдерінің түсіндірме сөздігі. – Алматы. "Сөздік-Словарь", 2005.

2. BNews.kz «www.bnews.kz» сайты.

3. Қазақстан Республикасының президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы // Ана тілі. – 2007. – № 1 (896). – 1-7-10 Б.

4. Уәлиұлы Н. Орыс тілінің тұрманы түзел // Ана тілі. – № 9 – 28 ақпан, 2008. – 4 б.

5. Қасым Б. Мемлекеттік тілді кәсіби мамандыққа бағыттап оқытудың өзекті мәселелері // «Мемлекеттік тілді жетілдірудің өзекті мәселелері» атты Республикалық ғылыми-әдістемелік конференцияның материалдары (22-23 сәуір 2004 ж.). – Абай ат.ҚазҰПУ Хабаршысы. Филология ғылымдары сериясы №4(10). – 7-9 б.

6. «Қазақстан-2050» стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Жолдауы // «Егемен Қазақстан» – 15 желтоқсан, 2012.

ОРХОН-ЕНИСЕЙ ЕСКЕРТКІШТЕРІ ТІЛІНДЕГІ СОМАТИКАЛЫҚ АТАУЛАРДЫҢ МЕТАФОРАЛЫҚ СИПАТЫ

Абитжанова Ж.А.
ф.ғ.к., доцент,
ҚазМемҚызПУ

Метафора тәсілі арқылы сөз саны өспегенмен, мағына аясы көбейетіні хақ. Әрбір жаңа ұғым пайда болған сайын жаңа сөз жасалса, сөздік құрам тым тасып кетіп, тіл байлығымызды практикада керегімізге жарау да қиындаған болар еді. Бұл арада метафора үнемдеуші тілдік тәсіл іспеттес [1, 23 б.]. Образ жасауда сөз бойында жасырын жататын қосымша семантикалық реңктер пайдаланылады. Профессор Б. Хасанұлының мынадай пікірі бар: «Қазіргі дәстүрлі метафоралардың түп атасы бар. Біздің осы күнгі тұрақты ауыс мағына алған метафоралар дейтініміз бұрынғы кездегі белгілі бір жүйрік тілді шешеннің терең толғанған ойлы сөз саптауынан қалған. Бертіп келе көптің қолдауымен халықтық ортақ меншікке айналған [1, 23 б.].

Орхон-Енисей ескерткіштері тілінде дене метафоралары (телесная метафора) немесе соматикалық атаулардың негізінде жасалған бейнелі оралымдар бар: *аяқ, көз, тамақ, қол, бас, арқа, тіл, иш т.б.* Есімдерлік терминдер сөздігінде дене (телесная) метафора – дүниелік, заттық метафора немесе денелік метафора деген метафораның түрі берілген. Бұл лингвистикадағы когнитивті бағыттың өкілдері М. Джонсон мен Дж. Лакофф енгізген ғылыми термин. Адам санасында хабарды (информацияны) сақтау мен өңдеу тәсілдерін зерттейтін когнитивтік теорияға сәйкес метафора – дүниені танудың ең негізгі тәсілдерінің бірі, біз бір саладағы терминдерді басқа саламен ойлау арқылы шындық классификациясын жүзеге асырамыз. Солай болғандықтан адам тәжірибесінің бірінші ортасы өзінің денесі, психикада дене тәжірибесінен шығатын кейбір түсінікті және жақсы таныс құрылымдарды ұғынатын бейне (образ) – жүйелі түсінік (ұғым) болады. Соған соң олар абстрактілі ұғымдарда қолданылады. Мұндай абстрактілі саладағы атаулар дене (телесной) метафорасының көмегімен туындайды немесе пайда болады. Таныс, барлығына белгілі дене метафорасы маңызды роль атқарады. Адам ең алдымен өз дене мүшелерін танып, оның қызмет және қасиет-белгілерін бағамдай алған соң, өзге зат пен құбылыстар арасындағы

МАЗМУНЫ

1 БӨЛІМ

Абдрахманова Ж. Көптілділік қазіргі мәдениеттің парадигмасы іспеттес.....	3
Абитжанова Ж.А. Орхон-енисей ескерткіштері тіліндегі соматикалық атаулардың метафоралық сипаты.....	5
Атабаева М.С. Жер-су атауларының кірме қабағы жайында.....	9
Әбдікәрім Т.М. Оқулық мәтін түзімінің теориясы.....	13
Әбдірова Ш.Г. Қазақ тіл біліміндегі когнитивтік парадигма мәселелері (Қ.Өмірәлиев зерттеулері негізінде).....	16
Әбдуәлиұлы Б. Ауыз әдебиетіндегі фонетикалық құбылыстардың көріктеушілік қызметі.....	18
Жалалова А.М. Диалог – тілдік қатысымның дискурстық формасы.....	22
Жұбаева О. Қазақ тіл біліміндегі жаңа бағыттардың А. Байтұрсынұлы еңбектеріндегі көрінісі.....	25
Ильясова Н.А. Сөйлемнің коммуникативтік компоненттері мен парадигмасы.....	31
Ильясова Н.А., Құлдырбекбаева А.Е. Жай сөйлемдердің жазба тілдік қатынастағы көрінісі.....	34
Қосымова Г.С. Мәтін-қоң қырлы коммуникация.....	38
Нұрдаулетова Б.И. Қазақ орфографиясы тарихындағы и және у әріптері.....	41
Раева Г.М. Қазақ және түрік тілдеріндегі жарыспалы түбір сөздердің семантикасы.....	44
Садирова Қ.Қ. Әдет-ғұрып әрекетін атайтын сөз тіркестеріндегі этномәдени ақпарат.....	47
Сейталиева Қ.У. Ертегілердің сюжеттік құрылымы мен танымдық ерекшелігі.....	50
Сембаева А.Г. Ассоциативтік ойлау жүйесінің тілдік сананы қалыптастырудағы рөлі.....	53
Сүйеркүл Б.М. Жазба ескерткіштерді діни таным тұрғысынан зерделеу тәжірибесінен.....	56
Ускенбаева Р.М. Қазақ тіліндегі мифологемалардың танымдық сипаты.....	60
Шунишина Н.М. Түркі тілдеріндегі есімдіктердің ерекшеліктері.....	63
Қобланова А.Ж. Грамматикалық бірліктерді саралаудың ортологиялық негіздері мен принциптері.....	67

2 БӨЛІМ

Шаханова Р.Ә. Көптілді білім беруде педагогикалық шеберліктің маңызы.....	71
Абайдуллаева А. А. Жеке тұлғаға үштілді білім берудің өзекті мәселелері.....	75
Абдрасилова А. Қ., Джамамбетова А.У. Қазақ тілін жаңа технологиялар арқылы оқытудың ерекшеліктері.....	77
Әбдікәрім Т.М. Оқулық мәтіндерін орналастыру тәсілдері (бастауыш сынып «ана тілі» оқулықтары бойынша).....	80
Балтабаева Ж.К. Қазақ тілін екінші тіл ретінде үйретудің психологиялық ерекшеліктері.....	84
Дәулетбекова Ж.Т. Соз мәдениетін оқытудағы құндылықтар жүйесі.....	87
Ерғожина Ш.Л. Көшбасшылық – ойындар арқылы оқыту.....	91
Есенова Қ.Ө. Лингвоясаясаттану пәнін оқытудың өзекті мәселелері.....	94
Жұмабаева Б.Д. Оқу үдерісін топтық жұмыс формасында жүргізу жолдары.....	97
Иманқұлова С.М. Мобильді технологиялар арқылы сөйлеу әрекетін жетілдіру.....	102
Қалыбаева Қ.С. Тіл үйретудегі Қ. Кемеңгерұлы ұстанымдарының заманауилығы.....	106
Комекова С.О. Үштілді жетік меңгерген білімді ұрпақ болашақтың кепілі.....	109
Күнгітасбаева М.Т. Оқушының танымдық моделін құру және оны оқу үрдісінде жобалау үшін пайдалану.....	112
Мадиева Г.Б., Бектемирова С.Б. Алматы казак корпусы: Тіл үйретудегі ақпараттық құрал.....	116
Мекебаева Л.А., Осипанова А.Ә. Прозалық шығармаларда монологты оқыту жолдары.....	119
Молдабаева З.М. Тілдік пәндерді оқытуда веб-квестті қолдану тәжірибесінен.....	122
Молдасанов Е.М. RWCT жобасын қолдану арқылы оқушылардың ой белсенділігін арттыру жолдары.....	125
Осипанова Г.Т. Білім берудің инновациялық жолдары.....	129
Отарбекова Ж.К. Қазіргі казак тілі салалары бойынша Электрондық оқулықтар базасын құру мен бейнекор жасау мәселесі.....	133
Рахметова Р.С. Болашақ маманның кәсіби біліктілігін арттырудың жолдары.....	136
Рыскулбекова К.К., Кемешова А.М., Сахова А.Т. Көптілді тұлға тәрбиелеу – бүгінгі күннің талабы.....	139
Сатбекова А.А., Сатбекова А.А. Қазақ тілін жобалай оқыту технологиясы арқылы меңгерудің ғылыми негізі.....	143
Сатбекова А.А. «Оқу мен жазу арқылы сыни тұрғыдан ойлауды дамыту» технологиясын оқыту тәжірибемнен.....	147
Суатай С.Қ. Жасөспірімдердің ұлтаралық қатынас мәдениетін көптілділік арқылы қалыптастыру.....	152
Тайғанова С.И. Оқушының ой өрісін дамыту үшін сұрақ қоюдың маңызыдылығы.....	156
Тымболлова А.О. Қазақ тілін екінші немесе шет тілі ретінде оқытудағы жетістіктер.....	159

«Көптілділікті дамыту жағдайында тұрғаны қалыптастыру» атты
республикалық оқу-әдістемелік семинар

МАТЕРИАЛДАРЫ

Басуға 04.04.2017. Пішімі 60X84 1/8.
Қаріп түрі «Тип Таймс» Сықтықкар қағазы.
Көлемі 20,5. Таралымы 70 дана. Тапсырыс № 59

050010, Алматы қаласы, Достық даңғылы, 13.

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасының баспаханасында басылды.